

Ik vind het belangrijk als paasmens te leven

Saskia van Meggelen: 'Vertel gewoon wat je gelooft, wees trots, kruip uit je schulp.'

Foto Maikel Samuels

VRIJHEID - Pasen is voor Saskia van Meggelen, de nieuwe voorzitter van de Protestantse Kerk in Nederland, het feest van bevrijding. 'Na een periode van crisis mag je opnieuw beginnen', zegt ze, ook op grond van lastige episodes in haar eigen leven.

MAAIKE VAN HOUTEN

Andere jaren liet dominee Saskia van Meggelen in de veertig dagen voor Pasen alle snoep en alcohol staan. Maar deze periode is zo hectisch, dat de nieuwe voorzitter van de Protestantse Kerk in Nederland het met het vasten minder nauw neemt. Ze is nog volop ingeroosterd voor de diensten van haar gemeente in de Johanneskerk in Breda. Ze ging voor op Witte Donderdag en Goede Vrijdag, morgen leidt ze de Paasdienst. Tegelijkertijd is Van Meggelen sinds drie weken preses van de PKN, een baan waar drie dagen in de week voor staat, maar wat haar nu ze zich moet inwerken meer tijd kost.

"Dit is een rare periode", zegt ze op de vraag of ze net als andere jaren overbodig eten laat staan. "Maar vasten is niet alleen iets nalaten, het is ook iets doen waar je anders niet aan toekomt. Samen met een groepje theologen lezen we een boekje over gebed dat is aangeraden door Justin Welby, aartsbisschop van Canterbury. Dat vereist een stukje concentratie, waar ik nu ruimte voor maak."

Verheugt u zich op Pasen?

"Ja, ik vind dit een mooie tijd. Pasen is voor mij het feest van de bevrijding. Ik ben altijd nogal gebonden geweest aan wat anderen van me denken. Maar er zit een bepaalde vrijheid in het geloof die niemand je af kan nemen. Je kunt vastzitten in je leven, maar God zet je in de vrijheid. Zoals het leven van Jezus door de dood heen een vervolg kreeg, zo mag je na een periode van crisis opnieuw beginnen. Bij Jezus waren na de opstanding de littekens nog zichtbaar van het kruis. Dat vind ik mooi. Je komt er wel doorheen, maar je houdt littekens. Dat is Pasen, dat je hoop hebt, dwars door alles heen. De dood heeft niet het laatste woord, maar het leven, dat breekt open."

Kerst heeft in de samenleving meer betekenis dan Pasen. Is dat voor u als christen ook zo?

"Nee, ik heb Pasen altijd belangrijker gevonden dan Kerst, ik heb ook met Pasen belijdenis gedaan. Ik heb niet altijd wat met Kerst gehad, dat komt door mijn persoonlijke geschiedenis. Mijn man en ik zijn door een periode gegaan van ongewilde kinderloosheid. We hebben een intensief ziekenhuistraject doorlopen. Een lijdensweg. Als predikant had ik een podium, ik schreef erover in ons kerkblad. Dat heeft wel goed gewerkt. Ik kon woorden geven aan iets wat andere mensen voelden die ook ongewild kinderloos waren. Ze zeiden tegen me: 'Weer dat verhaal van het kerstkind, weer een doopdienst, ik zie er tegenop'. Ik kon dat begrijpen. En ik voel nog steeds met mensen mee die geen kinderen hebben kunnen krijgen."

Had u in die tijd iets aan uw geloof?

"Nou, ik heb het wel moeilijk gehad met God. Ik begreep niet waarom ik onvruchtbaar was. Theologisch kon ik het duiden. We hebben het leven niet in eigen hand, het moet je van

God geschonken worden. In de Bijbel zijn veel vrouwen onvruchtbaar, maar ze krijgen altijd wel kinderen. Dat is niet altijd makkelijk om te lezen, als jouw schoot niet ontsloten wordt. Maar ik heb ook steun gehad aan God. Ik had altijd het gevoel dat Hij bij me was. Ik ben nooit zonder God geweest, maar het is niet altijd Halleluja. Wij hebben uiteindelijk wel twee kinderen gekregen. We hebben ze geadopteerd uit China. Al was het in het najaar, het was echt een paasmoment toen wij hen in onze armen kregen."

Uw man was ook predikant, u leidde met hem samen twee gemeentes. Twee jaar geleden bent u gescheiden. Is dat extra moeilijk voor een christen die bij het huwelijk heeft beloofd trouw te blijven tot in de dood?

"Voor mij was die belofte wel een extra last, in de zin van: het mag niet van God. Ik was een heel braaf kind, en plichtsgetrouw. Ons huwelijk verliep moeizaam. Lang heb ik me afgevraagd of scheiden een begaanbare weg zou zijn. Voor een predikant ligt dat heel gevoelig. En we hadden een wilsbesluit genomen om het vol te houden omdat we kinderen geadopteerd hebben. Toch zijn we tot de conclusie gekomen dat het huwelijk opgeven een minder slechte keus was dan het volhouden. Ik ben tot het inzicht gekomen dat de dood niet altijd aan het eind van het leven komt. Die kan ook in je leven binnenkomen. God is genadiger voor mij dan ik zelf was; ik ondervond dat ik de loden last van het doorgaan mezelf niet op hoefde te leggen. Voor mij is het een bevrijding geweest. Voor de kinderen is het een ander verhaal. Zij lijden, en als zij het slecht hebben baal je daar van. Je kunt leed bij anderen niet voorkomen, maar het is wel moeilijk om te zien."

Heeft u daarover ook geschreven in uw kerkblad?

"Je moet in de communicatie met

de gemeente ook een beetje voorganger zijn. Als je gaat scheiden, probeer dan het zo goed mogelijk te doen en iedereen tot zijn recht te laten komen. Mijn man, de kinderen en ikzelf: we zorgen voor elkaar, maar nu op een andere manier. Dat is een christenplicht."

In het orthodoxe deel van de PKN, bijvoorbeeld bij de Gereformeerde Bond, ligt scheiden gevoelig. Vrouwen mogen meestal geen dominee zijn. Bij uw aantreden heeft u gezegd dat u houdt van de kerk. Houdt u ook van deze behoudende flank?

"Ja, de bevindelijkheid en de trouw spreken me erg aan. Het heeft iets moois dat het geloof zo ingebed is in het leven, dat er gezag is voor het Woord, dat mensen twee keer per zondag naar de kerk gaan. Daar kan ik respect voor opbrengen. En dat geldt ook voor hun bijbeluitleg rond thema's als scheiding, vrouwen en homoseksuelen. Ook al zie ik dat zelf anders, je bent elkaar gegeven, in ieders identiteit en kleur en visie op de Bijbel. Dat heb je te respecteren."

Is dat moeilijk?

"Soms wel en soms niet. Ik vond het soms lastig als mijn man wel in de hervormde kerk mocht preken en ik niet, terwijl je voor hetzelfde woord staat. Maar dat weet je van tevoren, daar stel je je op in. Zo werkt het nu eenmaal, je zult het ook met de ander moeten doen."

In het gewone leven heet dat discriminatie. Gaat u dat als voorzitter proberen uit te bannen?

"Religieuze identiteit is anders. Ik ben hartstikke voor de vrouwen, echt waar! Maar ik ben niet diegene die vindt dat de Gereformeerde Bond dat moet veranderen. Dat moet van binnenuit komen."

De synode heeft in november gesproken over homoseksuele relaties. Die mogen in de kerk wel gezegd worden, maar de inzegening is voorbehouden aan

het huwelijk tussen man en vrouw. Een beslissing of dat zo moet blijven, werd uitgesteld. Hoe gaat dat nu verder?

"We zijn er mee bezig, dit punt komt in de synode in november weer aan de orde. Persoonlijk heb ik geen moeite met het homohuwelijk en ook niet met het inzeggen daarvan. Het dagelijks bestuur van de synode is er nu over aan het nadenken hoe dat in november besproken gaat worden."

Dit soort vragen om verandering komt van de vrijzinnige flank van de PKN. Houdt u ook van die kant van de kerk?

"De vrijzinnigheid biedt ruimte voor zingeving zonder dat die wordt ingekleurd door dogma's. Het kan aantrekkelijk zijn om het geloof individueel in te mogen vullen. Ik zie ook een kritisch engagement, bij voorbeeld met Pasen. Het verhaal van Jezus' lijden en opstanding spreekt dan minder over persoonlijke verlossing, maar meer over de macht van de liefde die het onrecht zal keren. Voor deze invalshoek is ook wat te zeggen. Maar eigenlijk vind ik dat ik de vrijzinnigheid te weinig ken, in elk geval niet van binnenuit. Ik ben opgegroeid in een stevig gereformeerd-synodaal gezin, mijn ouders waren tamelijk confessioneel. Ik was een schuchter, onzeker meisje, maar in de kerk heb ik me altijd thuisgevoeld. Bij God ben ik veilig, ik heb dragende grond onder mijn voeten. Ik blijf een persoonlijk geloof heel belangrijk vinden. Ik noem mijzelf charismatisch. Waar de Geest van de Heer is, is vrijheid. Het is hoofd en hart, er zit vrolijkheid in, ik wens iedereen altijd een vrolijk Pasen. Ik vind het belangrijk als paasmens te leven. Een beetje opgewekt. Vertel gewoon wat je gelooft, wees trots, kruip uit je schulp. Het is het feest van de lente, van het nieuwe leven."

FAN VAN U2

Saskia van Meggelen (50) is

opgegroeid in Zuidland, op Voorne-Putten. Ze deed het gymnasium in Spijkenisse, was aangesloten bij Youth for Christ en is fan van U2. Ze studeerde theologie in Apeldoorn en Kampen. Ze trouwde met een predikant, met hem stond ze in Almkerk en Lopik. Ze was ook dominee in 's Gravenmoer.

Van Meggelen was vijf jaar lid van de synode en begon in januari aan een nieuwe periode. In maart koos het landelijk kerkbestuur haar tot voorzitter. De synode gaf de voorkeur aan haar boven een tegenkandidaat uit de orthodoxe hoek.

Van Meggelen is verbonden aan de protestantse gemeente in Breda. Ze is gescheiden en heeft twee dochters, van 17 en 15 jaar.